

2018-09-04

TJÄNSTESKRIVELSE

ÄLN 2015/241-012-11

Äldrenämnden

Strategi för hälsosamt åldrande – Nacka en äldrevänlig kommun

Förslag till beslut

Äldrenämnden antar föreslagen Strategi för hälsosamt åldrande – Nacka en äldrevänlig kommun.

Sammanfattning

I december 2017 gav äldrenämnden social- och äldredirektören i uppdrag att under våren 2018 förbereda införandet av modellen äldrevänlig kommun med bred delaktighet från civilsamhället och anordnare. Modellen äldrevänlig kommun har utvecklats av Världshälsoorganisationen (WHO) som ett medel för hur världens kommuner och städer kan möta utmaningen med att det blir allt fler äldre som lever längre. Att främja utvecklingen av äldrevänliga kommuner är en del av WHO:s globala strategi och handlingsplan för åldrande och hälsa. Genom att anta Strategi för hälsosamt åldrande – Nacka en äldrevänlig kommun, införs modellen äldrevänlig kommun i Nacka.

Ärendet

Nacka kommun blev fullvärdiga medlemmar i nätverket The Covenant on Demographic Change hösten 2015. I och med medlemskapet åtog sig Nacka kommun att ta fram en handlingsplan för hur kommunen ska möta den åldrande befolkningens behov inom ett eller flera områden i WHO:s modell äldrevänlig kommun.

I juni 2016 gav äldrenämnden social- och äldre direktören i uppdrag att kartlägga utbudet av förebyggande insatser för äldre utifrån WHO:s modell äldrevänliga kommuner.¹ Under hösten 2017 kartlades området social delaktighet och redovisades för äldrenämnden i december 2017.² I december 2017 gav äldrenämnden social- och äldredirektören i uppdrag att under våren 2018 förbereda införandet av modellen äldrevänlig kommun med bred delaktighet från civilsamhället och anordnare. Inriktningen var att Nacka kommun skulle börja arbeta efter äldrevänlig kommun från och med den 1 september 2018”.³ Ett ärende

¹ Äldrenämnden, Sammanträdesprotokoll, 15 juni 2016, §59

² ÄLN 2015/241-012, Äldersvänlig kommun – Seniorers möjligheter att delta i på sociala aktiviteter.

³ Äldrenämnden, Sammanträdesprotokoll, 13 december 2017, §97

med förslag på åtgärder inom området social delaktighet antogs av äldrenämnden i april 2018.⁴ Beroende på utfall av beslut i november 2018 gällande Mål- och budget kommer förslagen att genomföras under 2019.

WHO:s globala strategi och handlingsplan för hälsa och åldrande

Den globala strategin och handlingsplanen för hälsa och åldrande antogs på den 69:e världshälsokongressen i maj 2016 och tillhandahåller ett program av åtgärder som är nödvändiga för att nå WHO:s vision att ”alla har möjligheten att leva ett långt liv med god hälsa”. Strategin har fem strategiska mål:

- 1) Det finns åtaganden att vidta åtgärder för att uppnå hälsosamt åldrande i alla länder.
- 2) Utveckla äldrevänliga kommuner.
- 3) Anpassa hälso- och sjukvårdssystemet efter äldres behov.⁵
- 4) Utveckla hållbara och jämlika system för äldreomsorg.
- 5) Utveckla mätning, uppföljning och forskning om hälsosamt åldrande.

Samtliga mål berör Nacka kommun och har integrerats i strategin för hälsosamt åldrande.

Nackas strategi för hälsosamt åldrande och arbete mot att bli en mer äldrevänlig kommun.

1) Äldrenämnden antar Strategi för hälsosamt åldrande. Med strategin åtar sig äldrenämnden att verka för att uppnå WHO:s strategiska mål i den Globala strategin och handlingsplanen för hälsa och åldrande. I strategin pekar äldrenämnden ut utvecklingsområden för hur Nacka ska bli en mer äldrevänlig kommun. Utvecklingsområdena utgår från modellen äldrevänlig kommun är anpassade till Nacka kommuns kontext och begränsade till äldrenämndens ansvarsområden.

2) Äldreenheten utreder hur Nacka kan bli en mer äldrevänlig kommun. I utredningen beskrivs vilka effekter den demografiska utvecklingen kommer få för Nacka kommuns ekonomi och verksamheter, hur vi kan mäta, följa upp och jämföra utvecklingen av Nackas seniorers hälsa med andra kommuner, vad äldrenämnden redan gör inom utvecklingsområdena samt vilka utmaningar som bör prioriteras framåt.

3) Genomförande av strategin. Strategin för hälsosamt åldrande är ett strategiskt styrinstrument som pekar ut områden som behöver utvecklas för att skapa goda förutsättningar för hälsosamt åldrande för Nackas seniorer. Strategin realiserar genom att den och kunskapen från utredningen integreras i äldrenämndens styrning av sin verksamhet. Dokumenten kan utgöra utgångspunkt vid framtagande av förslag på prioritering av fokus i mål- och budget, vid utveckling av resultatindikatorer, vid givande av uppdrag till Social- och äldredirektören och för äldreenhetens verksamhetsplanering.

---

⁴ Äldrenämnden, Sammanträdesprotokoll, 25 april 2018, §32

⁵ Mål 3:s koppling till kommunen gäller främst hälso- och sjukvården i särskilt boende och samordningen av vård och omsorg om äldre i ordinärt boende.

Hälsosamt åldrande och modellen äldrevänlig kommun

Hälsosamt åldrande är processen att utveckla och bibehålla ett funktionstillstånd som möjliggör välbefinnande hela livet.⁶ En persons funktionstillstånd avgör vad den kan göra givet sina funktionsförmågor, det stöd den har och den fysiska- och sociala omgivning som den befinner sig i.⁷

Modellen äldrevänlig kommun är ett medel för hur kommuner kan skapa goda förutsättningar för hälsosamt åldrande för sin medborgare.⁸ I modellen ingår att främja utveckling inom ett antal samhällsområden. Utvecklingen av områdena är ett sektorsövergripande arbete och förutsätter samverkan mellan:

- nämnder inom kommunen,
- kommun, landsting och stat
- kommun och näringsliv
- kommun och ideell sektor.

I Sverige är det offentliga ansvaret för utvecklingen av äldrevänliga kommuner främst fördelat mellan kommun och landsting. I Nacka är ansvar fördelat mellan olika nämnder. I tabellen nedan sammanfattas vilken aktör som ansvarar för vilket område i WHO:s modell,⁹ samt hur områdena kopplats till Strategin för hälsosamt åldrande. Strategin har avgränsats till äldrenämndens ansvarsområden så som det är definierat i äldrenämndens reglemente. Därför är vissa områden i modellen äldrevänlig kommun inte medtagna i strategin.

Koppling till andra uppdrag

I november 2017 gav kommunfullmäktige i Mål- och budget 2018-2020 äldrenämnden i särskilt uppdrag att under 2018 ta fram en utredning om vilka effekter äldreboomen i Nacka kommer att få och hur den ska mötas med boende och omsorg av hög kvalitet.¹⁰

Kommunfullmäktigeuppdraget har integrerats i projektet Äldrevänlig kommun genom att utredningen om hur Nacka kan bli en mer äldrevänlig kommun uppfyller målsättningarna i kommunfullmäktigeuppdraget.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget syftar bland annat till att möta kostnadsutmaningen som den demografiska utvecklingen kommer innebära. Det kommer bli färre i arbetsför ålder som ska försörja allt fler äldre. De påverkbara kostnaderna som en åldrande befolkning för med sig för den offentliga sektorn är framförallt kostnader för vård och omsorg. Den främsta åtgärden för

---

⁶ WHO (2015) World report on ageing and health. s.28

⁷ Socialstyrelsen (2003) Klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa – kortversion. s.21-23

⁸ WHO (2017) Global strategy and action plan on ageing and health. s.10

⁹ WHO (2007) Global age-friendly cities – a guide. s.9

¹⁰ Nacka kommun (2017) Mål- och Budget 2018-2020 s.5.

att begränsa kostnaderna för morgondagens äldreomsorg är enligt Myndigheten för vård- och omsorgsanalys att förebygga nedsatt funktionsförmåga hos äldre.¹¹

Konsekvenser för barn

Förslaget har inte bedömts få några konsekvenser för barn.

Bilagor

1. Strategi för hälsosamt åldrande – Nacka en äldrevänlig kommun.

Ann-sophie Holgersson

Enhetschef

Äldreenheten

Tobias Jobring

Planerare/Utvecklare

Äldreenheten

---

¹¹ Myndigheten för vård- och omsorgsanalys (2015) Hemtjänst, vård- och omsorgsboende eller mitt emellan? s.9